

ΟΙ ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΤΗΣ ΣΕΛΗΝΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΡΕΩΣ.

Ὁ διάσημος γάλλος κριτικὸς Jules Lemaitre συνεχίζων τὴν σειράν τῶν θεατρικῶν Ἐντυπώσεων του, ἐξέδωτο κατ' αὐτὰς νέον αὐτῶν τόμον ἐκ τοῦ ὁποίου ἀποσπῶμεν χάριν τῶν ἀναγνωστῶν τῆς Φιλολογικῆς Ἡχοῦς τὴν ἐξῆς χαριεστάτην σελίδα :

Δὲν δυνάμεθα νὰ ἐρεύρωμεν εἰ μὴ ὅ,τι διὰ τῆς αἰσθήσεως καὶ πείρας ἀντελήφθημεν καὶ ἐμάθωμεν, ἀντιλαμβανόμεθα δὲ καὶ μανθάνομεν μόνον ὅ,τι ὑπάρχει ἐν τῇ γῇ. Τὸ παλαιὸν ἀξίωμα : οὐδὲν ἐν τῷ νῷ ὃ μὴ πρότερον ἐν τῷ αἰσθῆσαι : εἶναι λοιπὸν ὁ τοῦχος ἐκεῖνος τῆς φυλακῆς, ὅστις αἰωνίως θὰ περιορίζῃ τὴν νόησίν μας.

Ἐξν δὲν δυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν οὔτε μίαν θέσιν οὔτ' ἀρχιτεκτονικὴν τινα μορφήν, οὔτε ἐνδυμασίαν ἥτις δὲν εἶναι γήινος, τοῦτο προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι εἴμεθ' ἀνίκανοι νὰ συλλάβωμεν διὰ τῆς διανοίας ἄλλον κόσμον ἐκτὸς τοῦ ἡμετέρου. Ὁ Κάμιλλος Φλαμμαριὼν, ὁ λυρικός ἀστρονόμος, δὲν ἐπέτυχε καὶ αὐτὸς νὰ διεξαγάγῃ τοιοῦτον ἐγχείρημα ἂν καὶ ὑπερανθρώπως ἐπελήφθη αὐτοῦ ἐν τῇ *Οὐρανίᾳ*. Μᾶς δεικνύει ἥλιον κυανοῦν, ἥλιον πράσινον, ἥλιον πορτοκαλλόχρουν Ἀλλὰ τὰ χρώματα ταῦτα τὰ βλέπουσιν οἱ ἀνθρώπινοι ὀφθαλμοὶ κατὰ τὴν προβολὴν τοῦ ἡλιακοῦ φάσματος, καὶ διὰ τῶν βεγγαλικῶν πυρῶν δυνάμεθα νὰ δημιουργήσωμεν τοποθεσίας κυανᾶς, πράσινους, ἐρυθράς· ἀλλὰ τὰ χρώματα ἅτινα εὐρίσκονται πέραν τοῦ ἰόχρου θὰ κατορθώσῃ νὰ μᾶς τὰ ἀποκαλύψῃ ὁ Κ. Φλαμμαριὼν ;

Οἱ κάτοικοι πλανήτου τινος τὸν ὁποῖον περιγράφει ἔχουσι πτέρυγας καὶ δὲν ἔχουσι μὴρούς, εἶναι ὅμοιοι πρὸς μεγάλας Νύμφας καὶ ἀναδίδουσιν ἱπτάμενοι ἡδυτάτην μουσικὴν. « Οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν εἶναι τελειότεροι τῶν καλλίστων τηλεσκοπίων μας. Φράσσει τὸ νευρικὸν αὐτῶν σύστημα κατὰ τὴν διάβασιν κομῆτου τινὸς καὶ ἀντιλαμβάνονται ἡλεκτρικῶς πραγμάτων, ἅτινα οὐδέποτε θὰ γνωρίσωμεν ἐπὶ τῆς γῆς. » Ἐκτὸς τούτου εἶναι « ἀνδρόγυνοι » ἐκεῖ τὰ φυτὰ οὔτε δένδρα εἶναι οὔτε ἄνθη· τί εἶναι λοιπὸν ; ἀνυψοῦσιν εὐθύρπτους καυλοὺς εἰς φανταστικὰ ὕψη, καὶ ἀποτερματίζοντα εἰς κύμβας ὁμοίας πρὸς λείρια. — Εἰς ἄλλον τινὰ πλανήτην οἱ κάτοικοι ἀντιλαμβάνονται τῶν φυσικοχημικῶν λειτουργιῶν, αἵτινες τελοῦνται εἰς τὰ ἐσώτατα τῶν σωμάτων αὐτῶν. Ἀλλαχοῦ δύνανται ν' ἀνταλλάσσουσιν πρὸς ἀλλήλους τὰ σώματά των. Ἀλλοῦ εἶναι πεπρωκισμένοι καὶ δι' αἰσθήσεως, δυνάμει τῆς ὁποίας ἐξωτερικεύουσι τὴν σκέψιν αὐτῶν ἄνευ μεσολαβήσεως τοῦ λόγου καὶ ἀδύνανται ν' ἀναγινώσκωσιν ἐπὶ τινος ὄργανου, τὸ ὁποῖον κατέχει περίπου τὴν θέσιν τοῦ ἡμετέρου μετώπου, — Ἀλλαχοῦ ἐκδηλοῦσι τὰ αἰσθήματα αὐτῶν διὰ τοῦ χρώματος τῶν σωμάτων των, δίκην πυγολαμπίδων τελειοτάτης κατασκευῆς. « τὸ ἰσχυρὸν φῶλον λάμπει διὰ φλογὸς ἐρυθρᾶς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον διαπύρου, τὸ δ' ὥρατον φῶλον διὰ φλογὸς ὑποκυάνου, ἐνίοτε ὡχρεᾶς. Ἀλλαχοῦ... ἀλλὰ ποῖον τὸ μέγα ἐνδιαφέρον ὅλων αὐτῶν ;

Ὅλα ταῦτα σημαίνουσι κεφαλαιωδῶς ὅτι : Ἀλλοῦ που τὰ δένδρα εἶναι κυανᾶ ἢ ἐρυθρά, καὶ μεγαλύτερα τῶν ἡμετέρων, ἀλλ' ἐπὶ τέλους εἶναι δένδρα. Ἀλλοῦ οἱ ἄνθρωποι ἔχουσι πτέρυγας καθὼς τὰ ἔντομα καὶ τὰ πτηνὰ ἡμῶν· αἱ αἰσθήσεις εἶναι λεπτότεραι ἢ ἰσχυρότεραι, ἀλλὰ καὶ αὐταὶ ἀκόμη εἶναι αἰσθήσεις ὅπως αἱ ἰδικαί μας· ἡ ἕκτη ἐκείνη αἴσθησις, ἥτις ἐγγράφει τὰς σκέψεις ἐπὶ τοῦ μετώπου, μαρτυρεῖ μόνον παρ' ἐκείνοις οἵτινες γνωρίζουσι νὰ τὰς

ἀναγινώσκωσιν, ἔκτατόν τινα ἀνάπτουσιν τῆς δράσεως ἢ τῆς ἀφῆς. Ἐν συντόμῳ πάντα ταῦτα ἀλλαχοῦ εἶναι καλύτερα ἢ παρ' ἡμῖν, ἀλλὰ κατὰ βάθος εἶναι ὅμοια πρὸς τὰ ἡμέτερα.

Εἶναι ὅμως καὶ καλύτερα πράγματι; αὐτὸ τὸ «καλύτερα», τὸ ὅποιον ἀορίστως διορθῶμεν, εἴμεθα ἱκανοὶ νὰ τὸ ἀντιληφθῶμεν; ὁ Sully Prudhomme ἐξώκειλεν περιφανῶς, ὅσον ἀφορᾷ τὸ κεφάλαιον τοῦτο, ἐν τῷ ποιήματι αὐτοῦ «ἡ Εὐτυχία», ποιήμα ὅπερ ἀποπνέει τόσην βαθεῖαν μελαγχολίαν. Τὸ ὄνειρον τοῦ «καλυτέρου» συνέλαβεν τὸ καθ' ἑαυτὸν καὶ ὁ Φλαμμυριὼν καὶ τὸ ἐνεθρόνισεν ἐπὶ τοῦ πλανήτου τοῦ Ἄρεως. Οἱ κάτοικοι αὐτοῦ εἶναι σφώτεροι ἡμῶν· διεξερευνήσαν μεγαλύτερον μέρος τοῦ σύμπαντος· κατώρθωσαν, ἐπὶ παραδείγματι, διὰ τῆς τηλεφωτογραφίας νὰ ἔχωσι λεπτομερεῖ ἀπεικασματα τῶν συμβαινόντων εἰς τοὺς ἄλλους πλανήτας τοῦ ἡλιακοῦ συστήματος. Κατὰ τί εἶναι εὐτυχέστεροι ἀφοῦ ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν ἡδυνήθησαν νὰ ἐφίκωνται τῆς καθολικῆς γνώσεως;» ὁ Ρενὰν ὑπῆρξεν εὐτυχέστερος τοῦ φιλοσόφου Κομφουκίου, ἢ ὁ Φλαμμυριὼν τοῦ ἀστρονόμου Πτολεμαίου; — Παρὰ τοῖς Ἀρείοις «ἡ φύσις φαίνεται ὑπέικουσα τῇ σκέψει· ὁ ἀρχιτέκτων ἀνεγείρων οἰκοδομήν τινα, ἢ ὁ μηχανικὸς ὁ μεταβάλλων τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐδάφους δὲν προσκόπτει ὅπως ἐνταῦθα εἰς ὕλικας δυσκολίας.» Δυστυχεῖς θνητοί, οἵτινες ἀγνοοῦσι τὰς δυσκολίας! ἀγνοοῦσι «τὴν ὀξεῖαν ἔφρασην τοῦ πλουτισμοῦ, τὴν πολιτικὴν φιλοδοξίαν καὶ τὸν ἔρωτα» — ἄνθρωποι ἀξιολύπητοι, οἵτινες ἀγνοοῦσι τὰ πάθη! — Παρ' ἐκείνοις τὸ θῆλυ φύλον εἶναι ὑπέρτερον τοῦ ἐτέρου, καὶ αἱ γυναῖκες ἀκυβερνώσι καὶ διαρρυθμίζουσι τὸν κόσμον» — ἄξιοι οἰκτιρμοῦ, ἀληθῶς, τοιοῦτοι ἄνδρες.

Ὅλα ταῦτα τὰ φαντασιοκοπήματα οὐδὲν παρουσιάζουσι τὸ ὑπεράνθρωπον, τείνοντα εἴτε νὰ τελειοποιήσωσι, νοητῶς τὰ ἀνθρώπινα, εἴτε νὰ θεωρήσωσι ταῦτα ἐκ τῆς ἀντιθέτου αὐτῶν ὀψευς. Ὅπως δὲν εὐρίσκω καὶ τόσον θυμῆρ τὴν ἀνθρωπότητα ἐκείνην, ἥτις σύγκειται ἀποκλειστικῶς ἐκ φιλοσόφων καὶ μελῶν τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν ἢ τοῦ Γραφείου τῶν καταμετρήσεων. Ὑμεῖς δέ;

Εἶναι τοῦλάχιστον ὠραιότεροι ἡμῶν οἱ κάτοικοι τοῦ Ἄρεως; — εἶναι ἐλαφρότεροι· δὲν τρώγουσι, ἐπεὶδὴ αὐτὴ ἡ περιέχουσα ἀτμόσφαιρα εἶναι θρεπτικὴ· ἔχουσι βραχιόνας, κνήμας καὶ... πτέρυγας — ἀλλ' ἀφοῦ δὲν τρώγουσι, στεροῦνται στομάχου καὶ ἐντυθίων· λαιπὸν δὲν ἔχουσιν, ἢ σχεδὸν δὲν ἔχουσιν, οὔτε κορμὸν οὔτε θώρακα. Καὶ ἐπεὶδὴ καὶ τὸ μῦτικόν αὐτῶν σύστημα πρέπει νὰ εἶναι τελειότερον τοῦ ἡμετέρου, ἢ μ' ἄλλους λόγους, ἀπλούστερον καὶ ἥττονος ἐκτάσεως, ἀπομένουσιν ἀπλαῖ κεφαλαὶ ἐπὶ δύο πτερύγων καὶ μετὰ τεσσάρων μακρῶν ἀσάρκων βραχιόνων· τοὺς φαντάζεσθε; σὰς φαίνεται νὰ εἶναι καὶ πολὺ νόστιμοι;

Ἀναντίρρητον εἶναι ὅτι συνειθίσκαμεν καὶ ἀνιάτως τὰς εὐτελεῖς καὶ βαρεῖας μορφὰς τῶν ἐλασινῶν σωματίων μας, αἵτινες περιβάλλουσιν, ὡς ἐνδύματα, ὅργανα στοιχειώδη καὶ χονδροειδέστερα, καὶ ὅτι ἀνώτερός τις τρόπος ὑπάρξεως θὰ περιεῖγεν εἰς ἀχρησίαν αὐτά. Διὰ τῆς παρόδου τοσούτων αἰώνων αἱ μορφαὶ αὗται προκαλοῦσι τὸν θαυμασμόν ἡμῶν ἕνεκα τῆς τελείας αὐτῶν προσαρμογῆς καὶ ἐπαρκείας πρὸς τὸν τρόπον τοῦ εἶου, δι' ὃν προωρίσθημεν, ἀτελεῖ βεβαίως ἀλλὰ καὶ τὸν μόνον ἐπὶ τέλος, ὃν γινώσκουμεν, καὶ ἡ προσαρμογὴ αὕτη θὰ εἶναι πάντοτε δι' ἡμᾶς ἡ καλλογή.

Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι συνδιάζοντες τὸν ἡμέτερον ὀργανισμόν πρὸς τὸν ὀργανισμόν ζῶων καὶ φυτῶν τινων, καὶ φανταζόμενοι τὰς αἰσθήσεις καὶ ιδιότητας ἡμῶν ἐφικνουμένους τοῦ ἐσχάτου βαθμοῦ τελειότητος, δυνάμεθα νὰ συλλάβωμεν μορφὰς ζώσας ἥττον ὑποκειμένους εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ σώματος εἰς τὸ ὅποιον εὐρισκόμεθα αἰχμάλωτοι. Ἀλλὰ τὰς ὀνειρευτάς ταύτας μορφὰς δὲν τὰς ἀγαπῶμεν, δὲν τὰς ἐπιθυμῶμεν. Κατὰ βάθος οἱ ἄνθρωποι, διὰ τῶν ὁποίων ἡ

φαντασία μας κατοικίζει τοὺς ἄλλους πλανήτας, μᾶς ὁμοιάζουσι· ἂν οἱ κάτοικοι τῶν ἄλλων κόσμων διαφέρουν οὐσιωδῶς ἡμῶν, δὲν ἔχομεν οὔτε δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν τὴν ἐλαχίστην ἐπιθυμίαν νὰ τοὺς γνωρίσωμεν. Καὶ ἔτι πλέον· δὲν τοὺς φθονῶμεν. Οὐδέποτε εἰδός τι ἐφθόνησε τὸ σχῆμα ἄλλου εἰδούς. Ὁ φρῦνος εὐρίσκει ἑαυτὸν κάλλιστα ὅπως εἶναι. Καὶ ἐν τῷ αὐτῷ εἶδει οὐδέποτε ἄτομόν τι (ἄρκεῖ νὰ μὴ εἶναι διεστρεβλωμένον ἢ ἀτελέστατον) ἐφθόνησε τὸ δέγμα ἄλλου ἀτόμου. Καὶ ἡ φυσικὴ αὕτη ἐκάστου ὄντος αὐταρέσκεια τῆς ἰδίας μορφῆς καὶ ἡ εἰς αὐτὴν ἐμμονὴ αὐτοῦ ἀποτελεῖ θεμελιώδη συνθήκην τῆς παγκοσμίου ζωῆς. Ἄν τὴν ἀνθρωπότητα ἐτάρασσεν πράγματι σοβαρῶς καὶ σπουδαίως ἡ ἰδέα τῆς καλλιότητος τῶν Ἀρείων, οὐδεμία πλέον θὰ ὑπολείπετο εὐχαρίστησις τῆς ζωῆς. Ἡ βαθεῖα ἡμῶν ἀμεριμνησία ἐν σχέσει πρὸς τὴν ὑποτιθεμένην ζωὴν τῶν ἄλλων πλανητῶν, ἀποτελεῖ μέρος τοῦ ἐνστίκτου τῆς συντηρήσεως τῆς Γῆς μας.

I. N. Γ.

ΕΥΤΥΧΗΣ ΘΝΗΤΗ.

Τὰ φῶτα ὠχρίασάν· οἱ ξένοι πρὸ μικροῦ ἐγκατέλιπον τὴν μυροβόλον αἰθουσαν, ἀπαστράπτουσαν ἐκ τοῦ πλούτου. Ἀλησμόνητος ἐσπερίς. Πόσων ὕπνους θὰ ἐπεσκέπτοντο ὡς τρομακτικοὶ ἐφιάλται· ἢ ὡς παρήγοροι ἄγγελαι, τὰ διάφορα τῆς χορευτικῆς ἐσπερίδος ἐπεισόδια!

Πόσαι σύζυγοι ἐποτίσθησαν δηλητηρίον! πόσοι σύζυγοι ἄψινθον! πόσαι κόραι ἐμεθύσθησαν ἀπὸ χαριτολογίας καὶ ἐνόμισαν ὅτι βλέπουν μίαν πτυχὴν τοῦ σκοτεινοῦ τοῦ μέλλοντος πέπλου σαλευμένῃν καὶ διανοίγουσαν ὀρίζοντας εὐτυχίας!

Αἱ χορευτικαὶ ἐσπερίδες, ὅπου ἡ καλλονὴ βασιλεύει τὴν ἀληθὴ καὶ θριαμβευτικὴν αὐτῆς βασιλείαν, αἱ δίδουσαι θέμα εἰς τοὺς ἀργοὺς κενολόγους πλούσιον, πόσα κρύπτουσι σκοτεινὰ μυστήρια ὑπὸ τὸ ἀστραπιβόλον περικάλυμμά των!

Ἡ οἰκοδέσποινα, γυνὴ νέα καὶ ὠραία, κρατεῖ μεταξὺ τῶν χειροκτιφοῶν δακτύλων τὴς τηλεγράφημα καὶ τὸ βλέπει μὲ βλέμμα σκοτεινόν, ἀπηλπισμένον.

Αὐτὴ λυπημένη! ὅλοι τὴν ἐμακάρισαν· ἦτο ἡ οἰκοδέσποινα τοῦ οἴκου τούτου καὶ εἰς ἐν νεῦμά της προσέτρεξεν ἄθρόα ὅλη ἡ περιλαμπής τοῦ Πέρα κοινωνία. Τὰ βλάπτει τῶν συζύγων ἐτέθησαν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ραπτριῶν καὶ τῶν κοσμηματοπολῶν καὶ τὸ χρῆμα ἐκυκλοφόρησεν ἄφθονον. Αἱ ἐργατικαὶ χεῖρες ἐτέθησαν εἰς κίνησιν.

Εἰς ἐν νεῦμα της—«ὡς ἄλλος Ζεὺς»—ἡ περικαλλὴς αὕτη Δέσποινα, συνεχίνησε καὶ ἐκλόνησε τὸ Πέρα ὀλόκληρον.

Ὁ σύζυγός της, ὁ ὠραιότερος ἀνὴρ τῆς ἐσπερίδος, βηματίζει ἐντὸς τῆς αἰθούσης, ἡμι-κλείων τοὺς ὀφθαλμούς, ὡς νὰ ἐπύθει νὰ συγγρατῆσιν διὰ τῶν μακρῶν βλεφαρίδων του, φεύγουσαν ἀνάμνησιν.

Οὐδὲ προσέχων εἰς τὴν σύζυγόν του, ἡ ὁποία ἔρμαιον ἐσχάτης ἀπελπισίας, τὸν προσβλέπει μὲ πικρίαν.